1E TERMIJN AGENDAPUNT 7.04 Nieuwe strategische agenda te regionale samenwerking 2030

1E TERMIJN SP

Samenwerking in breder verband biedt meerdere voordelen: efficiëntere uitvoering, grotere slagkracht, financiële voordelen. In de stukken die bij dit onderwerp zijn aangeleverd worden verschillende voorbeelden genoemd.
De SP wil de volgende kanttekeningen maken:

1. Gemeenten werken samen in regionaal verband, al dan niet met Provincie en het Rijk. Gemeenten, Provincies en het Rijk zijn bestuurlijke entiteiten onder democratische controle. De regio is dat niet, het is een geconstrueerd orgaan zonder democratische legitimiteit.
2. De genoemde samenwerkingen zijn niet per se goed of slecht maar verschillen wel in kwaliteit. Zo wordt in het kader van "Noordoost Brabant Werkt" goed werk verricht. Hetzelfde geldt voor "Regio Noordoost Brabant". "Agrifood Capital" is in voorgaande jaren vaker onderwerp geweest van discussie en onderzoek. Nut en noodzaak van deze organisatie is verre van bewezen. De besteding van het door de gemeente beschikbaar gestelde bedragen kan en moet beter worden georganiseerd en verantwoord.

Uitwerking:

1. Een gemeenteraad heeft nauwelijks mogelijkheden om beleid en financiën van een regionale samenwerking bij te sturen. Een gemeenteraad kan tegen sputteren en dat gebeurt soms ook bij de behandeling van de jaarlijkse begrotingen van samenwerkingsverbanden, maar dat leidt niet of nauwelijks tot enige invloed op het voorgestelde beleid. De belangrijkste reden is dat de door de gemeente afgevaardigde portefeuillehouder geen vuist kan maken in de besturen van gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden. Je kunt als gemeente natuurlijk uit de regeling stappen, maar dat betekent in de praktijk nogal eens dat deze gemeente zich tegen hoge kosten moet uitkopen.
Wil je dit veranderen dan zou je als individueel bestuurslid of afgevaardigde namens een gemeente een vetorecht tot je beschikking moeten hebben. De afzonderlijke raden zouden de afgevaardigde portefeuillehouder met een veto naar het bestuur van de GR moeten kunnen sturen. Een gemeenschappelijke regeling vereist een gemeenschappelijke besluitvorming. Als dit niet mogelijk is zouden minder vergaande afspraken met aparte invullingen voor iedere deelnemende gemeenten een oplossing kunnen bieden. "One size fits all" leidt in de praktijk niet tot tevredenheid, staat maatwerk in de weg en frustreert de politieke zeggenschap van de democratisch gekozen volksvertegenwoordigers in de deelnemende gemeenten.

2. Er wordt door de gemeente Oss veel geld gestoken in Agrifood Capital. De goede besteding van dit geld staat al langer ter discussie. De projecten waarvoor dit geld wordt gebruikt worden aangewezen door de organisatie van Agrifood Capital. De gemeente Oss heeft daar maar beperkt invloed op. De gemeenteraad van Oss die het geld beschikbaar heeft gesteld heeft geen enkele

controle op de besteding. Dit is een onwenselijke situatie. Financiële bijdragen van de gemeenten voor geheel of gedeeltelijke ondersteuning van projecten van bedrijven in deze sector zijn nodig en kunnen nuttig zijn. Het door Oss beschikbaar gestelde bedrag is al als structurele bijdrage opgenomen in onze begroting. Het zou goed zijn als de gemeente Oss stopt met de bijdrage aan Agrifood Capital en het daarmee vrijkomende beschikbare bedrag gebruikt als projectsubsidie waarop bedrijven in kunnen schrijven. De gemeente Oss kan na een positieve beoordeling de gevraagde subsidie verstrekken. Zo houden we de vinger aan de pols en wordt geborgd dat Oss' belastinggeld wordt gebruikt voor Osse belangen.

Samenvattend:

1. De SP wil de democratische legitimiteit van de samenwerkingsverbanden versterken door minder dichtgetimmerde afspraken waarover de gemeenteraad jaarlijks een besluit over moet nemen.
2. De portefeuillehouder krijgt een vetorecht in de betreffende besturen.
3. De bijdrage aan Agrifood Capital wordt gestopt en het vrijkomende bedrag wordt ingezet als gemeentelijke projectsubsidie.

De SP overweegt bij advisering over dit dossier op bovengenoemde punten amendementen in te dienen.

1E TERMIJN VDG

VDG onderschrijft het nut van de opsplitsing in 3 eenheden, de gemeentelijke samenwerking, de triple helix en de arbeidsmarkt.
Ook de toevoegingen vanuit de Verenigde Vergadering het addendum vindt VDG een waardevolle bijdrage aan het functioneren van de samenwerkingsverbanden.
Geen behoefte aan 2e termijn, rijp voor besluitvorming.

1e TERMIJN CDA

Het CDA stelt voor om de dit onderwerp niet schriftelijk te bespreken maar door te schuiven naar een later tijdstip. Er is geen directe urgentie om het besluit nu te nemen. Anderzijds wordt juist de strategische regionale samenwerkingsagenda beïnvloed door de economische gevolgen van de Corona crisis.

1E TERMIJN Beter Oss

Beter Oss sluit zich aan bij de voorstellen van de VVD.
Daarnaast heeft Beter Oss nog een opmerking. De aangeleverde rapporten zijn lang, vaag en lastig te lezen als het gaat over wat de concrete plannen zijn.
Kan de portefeuillehouder hier iets in betekenen? dat de informatie en de rapporten korter, duidelijker en leesbaar worden. We staan toch allemaal voor "klare taal"?

1e termijn VVD

Voorzitter

De nieuwe strategische agenda's regionale samenwerking 2030.

De VVD-fractie is een voorstander van regionale samenwerking dat hebben we al eerder aangegeven.

We willen graag met de andere partijen in de raad van gedachte wisselen over de democratische procesgang bij deze regionale samenwerking.

We hebben aandachtig de brief gelezen van de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties van 18 oktober 2019.

Toekomst openbaar bestuur

Ontwikkelingen in het openbaar bestuur

Door de complexe samenwerkingsconstructies die gemeenten soms nodig hebben om hun verantwoordelijkheden goed in te kunnen vullen, dreigen inwoners vervreemd te raken van de gemeente die altijd zo vertrouwd voelde.

De minister benoemt een aantal zaken:

1.Groeiende disbalans tussen verantwoordelijkheden en instrumentarium

De afgelopen decennia is er een substantiële groei zichtbaar in de verantwoordelijkheden van de gemeenten.

De decentralisaties, en nieuwe opgaven als de Omgevingswet en de Energietransitie.

2.Regiovorming vergroot afstand tussen overheid en inwoners

Een groeiend takenpakket voor gemeenten, met daarbij soms strakke kaders vanuit het Rijk en een focus op efficiënt bestuur, hebben bijgedragen aan een trend van opschaling. Dit wordt ook wel de decentralisatieparadox genoemd: om gemeenten meer taken dichter bij inwoners te kunnen laten uitvoeren en de menselijke maat toe te passen, is opschaling nodig voor veel gemeenten via samenwerkingsverbanden. Daarbij is helaas in veel gevallen het contact met of de betrokkenheid van inwoners juist minder geworden en staan gemeenteraden steeds verder buiten spel.

Raadsleden geven aan dat zij onvoldoende inzicht hebben in wat samenwerkingsverbanden voor hun gemeenten betekenen of hoe zij daarop kunnen sturen en voor inwoners is moeilijk te doorgronden waar zij moeten zijn met hun klachten en suggesties.

Dit doet enerzijds afbreuk aan de effectiviteit van gemeenten, doordat zij minder grip hebben op de taken die op afstand staan en er zodoende minder maatwerk mogelijk is. Anderzijds belemmert het gemeenten om te investeren in draagvlak onder inwoners in het geval van bijvoorbeeld moeilijke verdeelvraagstukken (waar te bouwen, welke voorzieningen op te houden).

In het bijzonder bij regionale opgaven – die in aantal toenemen en steeds vaker een verdelingsvraagstuk zijn – is dit problematisch. Regionale samenwerking kent als verlengd lokaal bestuur immers op het punt van democratische legitimiteit een aantal inherente beperkingen ten opzichte van gemeenten.

In plaats van het bestuur dichter bij de inwoners te brengen, hebben de decentralisaties zo bezien onbedoeld de afstand tussen overheid en inwoners vergroot. Dit vraagt om bijsturing, met name daar waar het taken met een politiek-beleidsmatig karakter betreft.

De minister kiest er voor gemeenten beter toe te rusten en daarmee de positie van gemeenten te versterken binnen de bestaande bestuurlijke hoofdstructuur. Op die manier wil zij het proces van regiovorming bijsturen.

De gemeente centraal en de inwoner voorop

Daarom wil de VVD-fractie net als de minister inzetten op een grotere slagkracht van gemeenten., zodat zij samenwerking gerichter kunnen inzetten voor het realiseren van hun doelen en er meer ruimte ontstaat voor gemeenten om te investeren in verbondenheid en draagvlak. Dan komen de gemeenten sterker in positie als de centrale plek waar de keuzes voor de inwoners worden gemaakt en waar hun belangen voorop staan. De VVD-fractie onderschrijft de drie lijnen met maatregelen die de minister heeft uitgewerkt.

1. ***Verbondenheid met inwoners versterken***

Publiek geld wordt in toenemende mate verdeeld en uitgegeven in samenwerkingsverbanden,waar op minder democratische controle mogelijk is dan op gemeenten en provincies. Burgers hebben daardoor te veel het gevoel dat de overheid er niet voor of namens hen is, raken teleurgesteld en haken af.

2.Gerichter (regionaal) samenwerken

Samenwerken betekent echter ook dat zeggenschap gedeeld moet worden; een te grote afhankelijkheid van samenwerking doet daardoor uiteindelijk afbreuk aan het vertrouwen van inwoners in het door hun gekozen bestuur. Het is daarom wenselijk dat gemeenten alleen weloverwogen voor (regionale) samenwerking kiezen, daarbij goede afspraken maken over de wijze waarop de gemeenteraad betrokken wordt en ook periodiek evalueren of de samenwerking nog voldoende meerwaarde biedt.

3) Beter toerusten medeoverheden

Om de sterkere positie voor gemeenten ook waar te kunnen maken en de verbondenheid met inwoners te vergroten, is het noodzakelijk om in te zetten op sterkere gemeenten. Ik wil gemeenten beter toerusten op hun taak, zowel in slagvaardigheid, als in het organiseren van maatschappelijk debat en draagvlak.

Ik wil tevens het instrumentarium van de gemeenteraad uitbreiden, zodat gemeenteraden hun rol en verantwoordelijkheid ook met de gegroeide taken en verwachtingen goed kunnen blijven invullen. Ik wil daarbij checks and balances versterken. Als onderdeel daarvan is onlangs het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers bij Uw Kamer ingediend.

Voorzitter de VVD Fractie komt met de volgende voorstellen:

1.

Voorzitter het primaat van de besluitvorming (bij deze regionale samenwerking) ligt bij de portefeuillehouders overleggen, ons voorstel is om in het convenant op te nemen dat besluiten met een politiek-beleidsmatig karakter (die onze inwoners direct raken) ter instemming worden voorgelegd aan de gemeenteraden.(convenant art.5 lid 9, en art.6 lid 11)

2.

voorzitter de VVD-fractie stelt voor om de tekst aan te passen in het convenant

Blz. 1 convenant Overwegende dat:

bij het vierde bolletje door:

De Partijen hebben kennisgenomen van de samenwerkingsagenda “richting 2030”.
Deze samenwerkingsagenda is een werkdocument om jaarlijks te komen tot een concreet jaarplan en begroting welke ter instemming zal worden voorgelegd aan de gemeenteraden van de regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant.

3.

De jaarplannen en begroting worden ter instemming voorgelegd aan de gemeenteraden, in de jaarplannen moet dan duidelijk zijn:

1. Wat willen we bereiken
2. Wat gaan we daarvoor doen
3. Wat mag het kosten.

Dan zijn we als gemeenteraad in de positie om aan onze kader stellende rol in vulling te geven.

1e TERMIJN D66

D66 wil dit onderwerp niet schriftelijk bespreken. Wij willen het, zoals eerder in de commissie met elkaar afgestemd, nog opiniërend bespreken. Dit kan NA de Coronacrisis.

1e TERMIJN GROENLINKS

Gemeenten krijgen steeds meer taken die voorheen onder verantwoordelijkheid van andere overheden golden. Die taken lijken ook vaak complexer en specialistischer dan voorheen. Samenwerking met o.a. andere gemeentelijke overheden om dit groeiend aantal taken goed uit te voeren is een verstandige beweging.
Tegelijkertijd ziet GroenLinks de kijkrichting tijdens de samenwerking in allerlei regio’s steeds meer richting regio dan richting lokale bevolking gaan. Terwijl het democratisch fundament van die regionale samenwerking wel op lokaal gebied binnen de verkozen leden van de gemeenteraad ligt.
Onze inwoners zien deze veranderende kijkrichting en kunnen daardoor hun geloof in het kiesrecht dat zij hebben gebruikt om voor hun volksvertegenwoordiger te stemmen daardoor verliezen. Staat het belang van onze Osse inwoners daadwerkelijk altijd op de voorgrond als wij als lokale bestuurders de samenwerking met de regio aangaan?
GroenLinks is door de VVD-fractie op de hoogte gebracht van welke voorstellen zij gaan aandragen in hun eerste termijn, we hebben hier ook met elkaar over gesproken. Het is wat GroenLinks betreft een goede poging om ook regionale samenwerking weer terug te geven aan het belang van Osse inwoners. Waar GroenLinks nog niet helemaal uit is hoe je precies bepaald wanneer een regionaal politiek-beleidsmatig voorgenomen besluit onze inwoners direct raakt. Hier horen we graag zowel fracties als college over.

1E TERMIJN PVDA

Wij als PvdA willen aangeven dat wij het proces om tot een nieuwe strategische agenda te komen voor de periode tot 2030 als zorgvuldig hebben ervaren. Zo hebben we de bijeenkomst op 19 februari als positief ervaren. De vele wijzigingsvoorstellen die zijn behandeld die avond zijn een waardevolle aanvulling op de strategische agenda.

In zijn algemeenheid is regionale samenwerking een goede manier om de vele taken en daarmee samenhangende verantwoordelijkheden die op de gemeenten af komen, oppakken. Veel goede voorbeelden kunnen we daarvan noemen. Maar ook het zoeken naar regionale samenwerking om je als regio te profileren naar de rest van Brabant of Nederland is in onze ogen een goede manier. Maar regionale samenwerking is ook soms voor een gemeenteraad lastig, dat wil zeggen door een regionale samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijke regeling te organiseren, verlies je als raad min of meer de directe grip. De meerderheid van de deelnemers (lees gemeenten) bepaald de koers en daarmee ook de financiële bijdrage. Met de koers en financieel bijdrage, kan in sommige gevallen de afzonderlijke raad moeite hebben. Ook een aantal regionale samenwerkingsverbanden zijn min of meer verplicht, dat maakt het ook voor een gemeenteraad lastig.

Wij vinden dan ook het eerste voorstel dat in het addendum wordt genoemd, dat twee leden per gemeente in de klankbordgroep worden benoemd, positief.

Verder vinden we het belangrijk dat je de regionale samenwerking vertrouwen geeft dat ze de opgedragen zo goed mogelijk en zo efficiënt mogelijk uitvoert.

De PvdA ervaart regionale samenwerking als positief. Ook met de Samenwerkingsagenda overheden Noordoost Brabant zijn we tevreden. Het is goed om vast te stellen dat er op regionale samenwerking een strategie is geformuleerd voor de komende jaren.

Neemt niet weg dat de gemeenteraad regionale samenwerkingen kritisch moeten blijven volgen.